

DE LA GLOBALITZACIÓ A LA SOCIETAT MUNDIAL SOLIDÀRIA

SERGIO FERRARI

Berna, Suïssa

No havia conclòs encara el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre l'última setmana de gener del 2001 que ja estaven en marxa les convocatòries d'algunes de les noves cites internacionals de resistència als racons més distants del planeta. Des de Quebec (ALCA, a l'abril) a Qatar (OMC, inicis de novembre), passant per Gènova (Grup dels 8, juliol) i Washington (Assemblea Banc Mundial i FMI, a finals de setembre).

S'anticipava així el que a la fi seria un dinàmic accionar dels moviments antiglobalització durant tot l'any, a escala planetària, per continuar enfortint la proposta alternativa d'«un altre Món Possible». Incorporant, a més, la cita referencial del 31 de gener al 5 de febrer del 2002, perquè un segon Fòrum Social Mundial a Porto Alegre també —i en altres ciutats del planeta que decideixin acollir-lo simultàniament— possibiliti el balanç comú i la definició de noves metes.

Dotant-se d'un calendari mínim, el cada vegada més ampli moviment antiglobalització ha donat així en els últims mesos un pas significatiu, inimaginable només dos anys enrere quan Seattle (desembre 1999) va donar un bufetada als carrers al model hegemònic mundial, o vuit anys enrere (gener 1994), quan el zapatisme va llançar, des de Chiapas, la primera convocatòria a una resistència mundial que llavors sonava a surrealisme polític.

La convergència: salt qualitatiu

Clarificat el calendari consensual, la gran pregunta es va centrar en els continguts, és a dir, la base política comuna que ha anat nodrint aquest continu procés de cites, autoconvocatòries i mobilitzacions. I que intenta «mundialitzar d'una altra manera» un planeta que, en cas de continuar executant linealment l'actual model, està condemnat ja a la destrucció ecològica i humana.

Tan simple com profunda, la Declaració dels Moviments Socials, firmada a Porto Alegre (gener 2001, vegeu-ho aquí, a l'Agenda) per 150 organitzacions, plataformes i moviments de tot tipus, s'ha constituït en un referent bàsic d'acció.

“Construïm una gran aliança per crear una nova societat, diferent a la lògica actual que col·loca el mercat i els diners com l'única mesura de valor”,

defineix el preàmbul fundador de la Declaració. Passa revista als principals mals del model dominant actual esbossant pistes alternatives, simples i sectorials. I reivindica els pobles indígenes, la reforma agrària, la no-privatització de l'Estat, la defensa ecològica de la terra, la lluita contra el deute extern, el combat al racisme, el desmantellament dels paradisos fiscals, la introducció de mecanismes de control dels capitals especulatius...

Després d'aquests acords, la convergència cada vegada més àmplia i sòlida dels més variats sectors colpejats per la globalització neoliberal, apareix com el factor clau d'aquesta etapa de recuperació de la confiança del moviment social planetari. *Mai en els últims vint, trenta o quaranta anys, s'ha viscut un procés d'aquesta naturalesa, que supera les fronteres nacionals i que desborda el mer marc sectorial de camperols d'una banda, obrers per una altra, ONG i moviments associatius, dones i indígenes.*

Els valors de la nova «mundialitat»

Malgrat la seva infantesa i inexperiència, aquesta nova dinàmica internacional de construcció comuna, pressuposa una sèrie de valors i veritats nascudes d'una constatació de base: a problemes globals —la globalització (neoliberal)— s'hi han de contraposar respostes/propostes globals —mundialitat solidària (l'altra mundialització).

Amb una diferència significativa: mentre la globalització de l'economia i el mercat han estat imposades a sang i foc a la població planetària, l'«altre món possible» pregona la seva construcció, mancomunadament, a partir de les experiències locals, regionals i sectorials.

Per a aquesta nova alternativa —a diferència de la globalització neoliberal centrada en l'economia com a valor suprem—, tal com ho defineix la Declaració dels Moviments Socials, “l'ésser humà i la naturalesa són el centre de les nostres preocupacions”.

Per exercitar-la, són essencials certes precondicions, en aquest pensament alternatiu en construcció. Per una part, el desenvolupament d'una nova democràcia

realment participativa i integral pràcticament desconeguda en l'actualitat. Per una altra part, l'exercici d'una nova ciutadania planetària, amb actors socials protagonistes, Estats que responguin a les seves reivindicacions i una classe política —partits i governs— al servei d'aquests moviments socials en acció.

Sense subestimar la construcció d'una nova lògica redistributiva i democratizadora en temes com l'economico-financer i productiu, terres, deute extern, així com en comunicació, informació, cultura i educació, àrees on l'horitzontalitat i el dret a l'accés per part de tots seria la premissa innegociable.

Els nous principis de cara al futur

El FSM va reunir en la seva primera edició a Porto Alegre més de quatre mil delegats acreditats de 117 països, 436 parlamentaris de 26 nacions (que actuaren durant 48 hores en el Fòrum Parlamentari Mundial) i més de 240 autoritats locals de nombroses ciutats del món que també van animar un «subfòrum» de governs regionals i municipals convocat per la municipalitat amfitriona.

Més de 12 mil persones van circular per les activitats quotidianes: les conferències al matí, els més de 80 tallers diaris a la tarda i els testimonis nocturns de personalitats de primer ordre mundial. Explosió participativa que va desbordar tots els càlculs previs dels organitzadors que van veure sorpresos com delegats, periodistes i participants van duplicar amb escreix les previsions inicials.

Marató ciutadana desbordant que va confluïr en un minuciós balanç realitzat a inicis d'abril pels vuit organismes i moviments brasilers convocants: l'Associació d'ONG; ATTAC; la Comissió Brasileira Justiça i Pau de la Conferència de Bisbes; l'Associación de Empresarios por la Ciudadanía; la Central Única de Trabajadores; el Movimiento de los Sin Tierra; el Centre de Justicia Global i l'Institut d'Anàlisis Socials i Econòmiques.

Aquest balanç, amb prou feines setanta dies després de conclòs el FSM, va obrir les portes al que es va denominar «Carta de Principis» que es convertirà en el futur marc orientador de la continuïtat d'aquesta iniciativa. La idea de base és que el Fòrum es repeteixi «centralitzadament» cada dos anys (en aquest cas el 2003) i que cada any intermedi es realitzin fòrums regionals en diferents països, assegurant Porto Alegre, l'esdeveniment més important del 2002, per assegurar la continuïtat de la convocatòria a només un any del

seu naixement.

Si bé la primera edició es va realitzar a Porto Alegre, a partir d'ara el Fòrum es converteix en un procés permanent de recerca de construcció d'alternatives, de caràcter mundial, concebut com espai plural, diversificat, no confessional, no governamental i no partidari, per enfortir la mundialitat solidària.

El FSM, segons la Carta, s'oposa a tota visió totalitària i reduccionista i assumeix la democràcia com a camí per resoldre políticament els problemes de la societat. S'entén a si mateix com una articulació dels moviments de la societat civil de tots els països del món. Sense pretendre, tanmateix, ser una «instància representativa de la societat civil mundial», «...ni exclou dels debats els responsables polítics, mandataris pel poble, que decideixin assumir els compromisos que en resultin».

L'art del possible

Per exercitar aquests nous valors i premisses de la nova «mundialitat», el moviment antiglobalització neoliberal comença a reclamar, implícitament o explícitament, una nova reformulació dels marcs d'acció universal.

«La política com a l'art del possible» haurà de reajustar els seus propis marges i destruir «impossibilitats» imposades per interessos econòmics o ideològics del poder.

Si avui el no pagament del deute extern del Sud, per exemple, apareix com «impossible» a la lectura dominant, els conceptes antiglobalitzadors s'esforcen per demostrar que, estratègicament, el no pagament és l'única opció «realista» si es reorienta el pèndol del benefici econòmic pur i dur cap a l'ésser humà, la supervivència de la humanitat i la supervivència ecològica del planeta.

La viabilitat de l'«altre món possible» ha començat a plasmar-se en la recuperació mateixa de l'autoconfiança del moviment social. A la seva capacitat de convergència i de consensuar calendaris únics. En els seus nous valors contracorrent i antisistema. En una base programàtica mínima suficient per transformar el planeta si el moviment social en el seu conjunt s'apropia d'ella. I sobretot, en el qüestionament globalitzat als fins dogmes ideològics, gairebé bíblics, de l'actual model neoliberal. Que espanten i amenacen. I pretenen fer creure a la humanitat que fora de la mundialització no queda més que el final de la història o el principi del caos universal.